

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35286
Nom: Patologia del llenguatge d'etiologia central
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	2	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau Logopèdia	Patologia del llenguatge d'etiologia central	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

DOLZ SERRA LAURA

RESUM

L'assignatura "Patologia del llenguatge d'etiologia central" és una assignatura adscrita al Departament de Psicologia Bàsica, pertanyent a la Facultat de Psicologia de la Universitat de València. És una assignatura de caràcter obligatori i semestral que consta de 6 crèdits (ECTS), equivalents a 150 hores de treball de l'estudiant. S'imparteix en el primer quadrimestre del segon curs del grau de Logopèdia.

L'assignatura es distribueix en 3 blocs ben diferenciats. El primer d'ells, se centra en les bases neurològiques del llenguatge, els seus models explicatius i la classificació etiològica dels trastorns del llenguatge, sent el seu objecte dotar l'estudiant de coneixements rellevants sobre la relació entre el sistema nerviós central i el llenguatge, els diferents models de representació cerebral, criteris etiològics de classificació, demències, epilepsies i trastorns del llenguatge.

El segon bloc se centra en la semiologia afàsica tradicional, i el seu objectiu és proporcionar als estudiants els coneixements necessaris per a realitzar una avaluació i diagnòstic dels trastorns afàsics des de la perspectiva tradicional, coneixent els criteris diagnòstics, els tests i tècniques d'exploració més utilitzats, així com les avantatges i inconvenients d'aquesta perspectiva.

El tercer bloc es pot subdividir en dues parts. La primera d'elles se centra en els objectius i supòsits bàsics del model cognitiu, els criteris diagnòstics i la classificació dels trastorns del llenguatge oral, productiu i comprensiu. L'objectiu d'aquesta primera part del tercer bloc és capacitar l'estudiant per a explorar i diagnosticar els trastorns adquirits del llenguatge oral d'etiologia central des de la perspectiva cognitiva,

coneixent les diferents entitats semiològiques i els mètodes més rellevants d'avaluació: tests i altres tècniques. La segona part del tercer bloc se centra en els trastorns adquirits del llenguatge escrit, lectura i escriptura, des d'una perspectiva cognitiva, i el seu objectiu és que l'estudiant adquireixi els coneixements, capacitats i tècniques necessàries per a realitzar una exploració i diagnòstic dels trastorns adquirits del llenguatge escrit, coneixent les diferents entitats semiològiques i els mètodes més rellevants d'avaluació.

L'estudi d'aquesta assignatura comparteix les aportacions de la perspectiva tradicional i la perspectiva cognitiva en el camp dels trastorns del llenguatge d'etiologia central, sent totes dues complementàries. La perspectiva tradicional continua sent molt utilitzada en l'àmbit professional sanitari, propi de la Logopèdia, i la perspectiva cognitiva s'utilitza en investigació, tenint múltiples aplicacions clíniques que poden complementar la formació clínico-aplicada dels estudiants.

Els coneixements que aquesta disciplina proporciona tenen importants aplicacions clíniques (afàsies, demències, epilepsies), educatives (lectura i escriptura) i en gerontologia (envelliment i llenguatge). Per això, s'enllaça de manera especial amb les assignatures: "Psicologia del llenguatge", "Neuropsicologia general i del llenguatge", "Psicologia del desenvolupament i l'adquisició del llenguatge", "Neurologia clínica aplicada a la logopèdia", i amb aquelles matèries relacionades amb les patologies del llenguatge i amb la intervenció en aquestes patologies.

L'assignatura de tercer, "Intervenció en Patologia del Llenguatge d'Etiologia Central", no es podrà cursar si no s'ha aprovat aquesta matèria.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Tenir coneixements de les assignatures Psicologia (Processos Psicològics Bàsics i Psicologia del Llenguatge) y Biologia (Neuropsicologia General y del Llenguatge).

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1203 - Grau Logopèdia

Assessorar les famílies i l'entorn social dels usuaris, afavorint la seua participació i col·laboració en el tractament logopèdic, atenent les peculiaritats de cada cas i incloent-hi la perspectiva de gènere.

Comunicar de manera oral i escrita les seues observacions i conclusions al pacient, als seus familiars i a la resta de professionals que intervenen en la seua atenció adaptant-se a les característiques sociolingüístiques de l'entorn.

Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic, seguiment, finalització i derivació.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció als trastorns del llenguatge d'etiologia central.

En aquesta primera part es dotarà l'estudiant de coneixements rellevants sobre la relació entre el sistema nerviós central i el llenguatge, els diferents models de representació cerebral, criteris etiològics de classificació, demències i trastorns del llenguatge, epilèpsies i trastorns del llenguatge.

Tema 1.- Classificació dels Trastorns del llenguatge en funció de la seva etiologia: Llenguatge i especialització hemisfèrica. Afàsies, Afàsies Crítics, Síndrome Landau-Kleffner, Epilèpsia punta-onda contínua i trastorns del llenguatge. Demències i trastorns del llenguatge.

Tema 2.- Models localitzacionistes i distribuïts.

2. La semiologia afàsica tradicional.

Tema 3.- Associacionisme i localitzacionisme. Classificació de Lichteim i derivades. Criteris diagnòstics. Les Síndromes Afàsiques. Avantatges i inconvenients de la classificació afasiològica tradicional.

Tema 4.- Exploració de l'afàsia des de la perspectiva tradicional. Exploració ràpida o de screening. Test de Boston. Test Barcelona, ¿¿entre d'altres .

3. Trastorns del llenguatge i neurociència cognitiva

Per últim i com a part fonamental de l'assignatura, en aquest bloc es capacitarà l'estudiant per explorar i diagnosticar els trastorns adquirits del llenguatge oral d'etiologia central des de la perspectiva cognitiva.

Tema 5.- Introducció a la neurociència cognitiva. Supòsits bàsics. Dissociació de símptomes. Criteris diagnòstics i classificació. Estudis de cas únic.

Tema 6.- Trastorns del llenguatge oral: comprensió. Nivells d'exploració i trastorns: Agnòsies, Sordera Verbosemàntica, Afàsia Semàntica, Afàsia Profunda, Comprensió Asintàctica i Agramatisme comprensiu.

Tema 7.- Trastorns del llenguatge oral: producció del llenguatge.

trastorns: Anomies, Perseveracions, Neologismes, Argot, Síndrome de Desintegració Fonèmica, Apraxia o Dispraxia, Mutisme Afàsic, Estereotípies, Disprosòdia, Agramatisme, Paragramatisme.

Tema 8.- Trastorns del Llenguatge Escrit. Trastorns de la lectura: les Dislèxies Adquirides.

Alteracions Centrals de l'Escriptura. Alteracions Perifèriques de la Escriptura. Agramatisme y escriptura.

Tema 9.- Tècniques d'avaluació. Tasques específiques per a la exploració del llenguatge oral i escrit, producció i comprensió del llenguatge.

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Teoria	45,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	20,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Amb la finalitat que l'estudiant adquireisca els objectius fonamentals de l'assignatura així com les competències específiques, es proposen:

Classes teòriques:

S'utilitzarà fonamentalment la classe magistral per a presentar els continguts de l'assignatura. Els esquemes en PowerPoint estaran disponibles amb antelació en la plataforma virtual. Al mateix temps, es promou la intervenció participativa de l'estudiantat per a possibilitar el diàleg crític que alhora dinamitze el ritme de la classe.

Classes pràctiques:

La finalitat principal d'aquestes és doble: per una banda, poder ser partícip de xicotets experiments relacionats amb els conceptes que es presenten a les classes teòriques; i, per altra banda, posar de manifest la capacitat per a treballar en grup, així com les habilitats de comunicació interpersonal. Sempre que siga necessari, es realitzaran sessions de tutories programades individualitzades i grupals en què es farà una supervisió als estudiants amb la finalitat que puguin fer un seguiment adequat de les activitats formatives. Els materials a utilitzar inclouran: manuals, articles, capítols, informes i altres tipus de documentació científica.

Serà necessària la utilització de l'aula virtual, la plataforma d'e-learning escollida per la Universitat de València per a afavorir els processos d'ensenyament-aprenentatge, així com la interacció professor-estudiant. Es tracta d'una plataforma senzilla d'utilitzar que ofereix múltiples possibilitats d'interacció. L'adreça d'accés a aquesta plataforma és la següent: <http://aulavirtual.es>

AVALUACIÓ

L'avaluació final individual s'ajustarà als objectius específics de la guia docent. Aquesta avaluació, que reflectirà l'esforç global de l'estudiant i el nivell assolit al final del procés d'aprenentatge de l'assignatura, es realitzarà al final del període presencial de l'assignatura i representarà el 70% de la qualificació de

l'assignatura. La prova final per avaluar els objectius específics de l'assignatura serà escrita de tipus objectiu. L'avaluació contínua o de progrés del treball realitzat per l'estudiant al llarg del curs es realitzarà a partir dels informes i comentaris escrits i orals realitzats a les classes pràctiques i/o a les tutories col·lectives o individuals, així com en les diferents activitats realitzades a les sessions teòriques. Aquesta part de l'avaluació és de caràcter formatiu, ja que permet un procés de retroalimentació tant per al professor com per a l'alumne, i representarà el 30% de la qualificació de l'assignatura. Aquesta part de l'assignatura serà recuperable mitjançant un examen de desenvolupament a realitzar en la convocatòria oficial. Com a requisit, l'alumne haurà d'obtenir un mínim de 3,5 en la prova teòrica per aprovar l'assignatura i de 1,5 en les pràctiques. L'opció a matrícula d'honor serà a partir de la qualificació de 9,5. Davant pràctiques fraudulentas es procedirà segons el que determinen el Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83sp.pdf>

BIBLIOGRAFIA

Bàsica

- Cuetos, F. (1998). Evaluación y rehabilitación de las afasias. Madrid: Medicapanamericana.
- González Lázaro, P., y González Ortuño, B. (2024). Afasia. De la teoría a la práctica (2ª ed). Editorial Panamericana.
- Perez Sanchez M. A. y Garcia Sevilla J. (2019). Intervención neuropsicológica en los trastornos adquiridos del lenguaje. Editorial Síntesis.
- Terradillos E. y Lopez Higuera R. (2016) Guía de intervención logopedia en las afasia. Ed Síntesis.
- Helm-Estrabrooks, N. y Albert, M. L. (1994). Manual de terapia de la afasia. Editorial Médica Panamericana S. A.

Complementària

- Goodglass, H. & Kaplan, E. (2005) Evaluación de la afasia y trastornos relacionados. Madrid: Medica Panamericana S. A.
- Love, R.J. & Webb, W.G. (1998). Neurología para especialistas del habla y del lenguaje. Madrid: Medica Panamericana S. A.
- Parkin, A.J. (1999). Exploraciones en Neuropsicología Cognitiva. Madrid: Panamericana.
- Peña-Casanova, J. (2000). Guías en demencias. Conceptos, criterios y recomendaciones para el estudio del paciente con demencia. Barcelona: Masson.
- Peña-Casanova, J. (2005). Programa integrado de exploración neuropsicológica. Test Barcelona Revisado. TBR. Barcelona: Masson.
- Roch, A, Peña-Casanova, J. & Diéguez-Vide, F. (1998). Dislexias y disgrafías: teoría, formas clínicas y exploración. Barcelona: Masson.
- Valle, F. & Cuetos, F. (1995). Evaluación del Procesamiento Lingüístico en la Afasia. EPLA. Londres: Lawrence Erlbaum Associates.